Talousvaliokunnan kuuleminen Suomen Kestävän kasvun ohjelmasta

Päivi Puonti
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
15.1.2021

Kestävän kasvun ohjelman päätavoitteet kannatettavia, mutta toimenpiteet kirjavia

- Hallituksen tavoitteena vahvistaa
  1. Talouden lyhyen aikavälin elpymistä
  2. Elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistumista
  3. Tuottavuuskasvua
- Painopistealueet sinällään kannatettavia
- Ongelma: ohjelmassa päätavoitteet jaetaan lukuisiin alatavoitteisiin
  - Raha pirstaloituu pieniin hankkeisiin
  - Vaikuttavuuden seuranta vaikeaa
  - Hallituksen tavoite suurista ja vaikuttavista kokonaisuuksista ei toteudu

Kaikki tavoitteet eivät ole parhaiten saavutettavissa ehdotetuilla toimilla

- 1) Hallitus jo elvyttänyt 2020-2021 ja talous nousussa.
- 2) Julkinen valta voi tehokkaimmin edistää elinkeinoelämän rakenteiden uudistumista sääntelyllä ja verotuksella. Eivät kuulu tämän ohjelman keinovalikoimaan.
- 3) Ohjelman menokohteista vain T&K-toiminnan tukemisella ja hyvin suunnitelluilla infra- ja koulutusinvestoinneilla voidaan olettaa olevan tuottavuutta ja siten talouden kasvupotentiaalia kasvattava vaikutus.
- Tuottavuuskasvua edistävät rakenneuudistukset eivät välttämättä edellytä rahoituksen lisäämistä.

On tehtävä selkeämpi ero EU:n ja kansallisten varojen käytön välillä

- EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä saatujen varojen kohdentamisessa priorisoitava toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta ja koordinoinnista EU-tasolla syntyy lisäarvoa.
  - Vihreän siirtymän tukeminen, digitalisaatio, tutkimus- ja kehitystoiminta
- Muita kansallisia tavoitteita voidaan sen sijaan tukea hallitusohjelmaan jo sisältyvin keinoin.
  - Hallitusohjelmasta johdetut menot sisällytettävä talousarvioon ja rahoitettava omalla velalla.
  - Työmarkkinoiden toimintaa ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuutta pitäisi kehittää pikemminkin kansallisin ohjelmin ja varoin.

Kaikkeen tähän käytettävissä n. 3 mrd. euroa vuosina 2021-2023

- Vrt. valtion tuet kunnille yht. 5,1 mrd. euroa vuosina 2020-2021.
- Ohjelman menokohteita priorisoitava ja vähennettävä.
- Vaarana on, että määräaikaisen tukivälineen avulla lisätään julkisia menoja laaja-alaisesti ja pysyväisluonteisesti ilman selvää kasvuvaikutusta.
- Vihreän siirtymän nopeuttaminen on Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ja vihreän teknologian alan kilpailukyvyn kannalta tärkeää.
- Suomen kannalta tärkeintä, miten loput RRF:n 750 mrd. eurosta käytetään.
  - Hyvien hankkeiden löytyminen EU-maissa vaikeaa.
  - Ulkopuolinen taho arvioimaan hankkeiden toteutumista jälkikäteen kussakin EU-maassa.